

PATVIRTINTA

Kaišiadorių šventosios Faustinos
ugdymo centro direktoriaus
2024 m. lapkričio 25 d. įsakymu
Nr. V-197

**KAIŠIADORIŲ ŠVENTOSIOS FAUSTINOS UGDYMO CENTRO
KONTEKSTO NEATITINKANČIO ELGESIO FIKSAVIMO,
VERTINIMO IR POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO
NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS/PASLAUGŲ GAVĖJAMS TVARKA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Konteksto neatitinkančio elgesio fiksavimo, vertinimo ir poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarka (toliau – Tvarka) nustato Kaišiadorių šv. Faustinos ugdymo centro (toliau – Centras) darbuotojų veiksmus, kai mokinys/paslaugos gavėjas elgiasi neatitinkamai socialinio, kultūrinio, situacinio ar fizinės aplinkos konteksto (toliau – konteksto neatitinkantis elgesys), fiksavimo būdus, duomenų perdavimo ir analizės principus bei atsakomybę nustato, kaip Centro darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių/paslaugų gavėjų netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti Centro bendruomenės narių fizinį ir psichologinį saugumą.

2. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Centre draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, nesusijusios su mokymosi procesu.

Netinkamas mokinio/paslaugos gavėjo elgesys – elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis veiklos procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą elgesys.

Poveikio priemonė – Centro darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio/paslaugos gavėjo elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą veiklos aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Centro darbuotojo veiksmai mokinio/paslaugos gavėjo atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi/veiklos vietos pakeitimas – laikinas mokinio/paslaugos gavėjo atskyrimas nuo kitų asmenų, tęsiant veiklą kitoje Centro patalpoje arba teikiant reikiamą pagalbą.

Konteksto neatitinkantis elgesys – tai mokinio/paslaugos gavėjo veiksmai, neatitinkantys socialinių, kultūrinių, situacinių ar aplinkos taisyklių, trukdantys veiklos procesui, keliantys riziką sau ar kitiems ir neatitinkantis mokinio/paslaugos gavėjo socialinių ir emocinių įgūdžių.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKymo SĄLYGOS

3. Centro darbuotojas, esant Rekomendacijose nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Centro bendruomenės narių saugumą, **gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:**

3.1. iškviesti socialinį pedagogą, socialinį darbuotoją, psichologą, klasės auklėtoją, VGK pirmininką ar Centro direktorių (jo įgaliotą kitą asmenį);

3.2. organizuoti mokinio/paslaugos gavėjo daiktų patikrinimą;

3.3. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

4. Taikant Rekomendacijose numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio/paslaugos gavėjo specialiuosius ugdymosi poreikius, negalios pobūdį, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

5. Rekomendacijose numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui/paslaugos gavėjui tik tada, kai Centro yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai jo elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio/paslaugos gavėjo padarytus Centro vidaus tvarkos taisyklių, mokinio elgesio taisyklių ir (ar) mokymo/ paslaugos gavimo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Apie mokiniui/paslaugos gavėjui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas Centro direktorius ar jo įgaliotas asmuo, mokinio/paslaugos gavėjo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

7. Mokiniui/paslaugos gavėjui pritaikytą poveikio priemonę ir Mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu VGK protokolu (mokiniui) arba raštu, naudojant Centro direktoriaus patvirtintas formas (paslaugos gavėjui).

8. Centro darbuotojas, įtaręs, kad mokiny/paslaugos gavėjas Centro ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi laikytis **nurodytų veiksmų sekos:**

8.1. Centro darbuotojai, įtarę, kad Centrą lankantis mokiny/paslaugos gavėjas Centro teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, **nedelsdami informuoja apie tai Centro direktorių** ar jo įgaliotą asmenį, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą Centre arba socialinį pedagogą;

8.2. **Centro direktorius** (ar jo įgaliotas asmuo) arba socialinis pedagogas esant šių Rekomendacijų 8.1. punkte nurodytoms aplinkybėms:

8.2.1. **nedelsdami informuoja mokinio/paslaugos gavėjo atstovus** pagal įstatymą apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;

8.2.2. **informuoja** mokinio/paslaugos gavėjo, vaiko atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, **teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas;**

8.2.3. **informuoja** mokinį, paslaugos gavėją, jų atstovus pagal įstatymą apie institucijas, įstaigas, **organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą.**

8.3.**Centro darbuotojai**, įtarę, kad mokinys/paslaugos gavėjas Centro teritorijoje yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

8.3.1.**suteikia mokiniui/paslaugos gavėjui pirmąją pagalbą;**

8.3.2.**nedelsdami organizuoja mokinio/paslaugos gavėjo pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą**, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą;

8.3.3.**nedelsdami informuoja apie tai Centro direktorių** ar jo įgaliotą asmenį, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą Centre.

9. Centro direktorius ar jo įgaliotas asmuo apie įtarimą, kad mokinys/paslaugos gavėjas yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ir gyvybei gresia pavojus, **skubiai informuoja apie tai mokinio/paslaugos gavėjo atstovus** pagal įstatymą.

10. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdančias sveikatos priežiūrą Centre, savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašu, kitais šio specialisto teises ir pareigas nustatančiais teisės aktais.

III. CENTRO SOCIALINIO PEDAGOGO, SOCIALINIO DARBUOTOJO, PSICHOLOGO, KLASĖS AUKLĖTOJO, VGK PIRMININKO AR DIREKTORIAUS (AR JO ĮGALIOTO ASMENS) IŠKVIETIMAS

11. centro darbuotojas gali išsikviesti Centro socialinį pedagogą, socialinį darbuotoją, psichologą, klasės auklėtoją, VGK pirmininką ar direktorių (ar jo įgaliotą asmenį), kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio/ paslaugos gavėjo ar jų grupės elgesį.

12. Iškvietas asmuo tarpininkauja sprendžiant konfliktą, taip pat padeda mokytojui/darbuotojui numatyti tolesnes mokinio/ paslaugos gavėjo veiklos organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui/paslaugos gavėjui.

IV. MOKINIO/PASLAUGOS GAVĖJO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

13. Jeigu centro darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys/paslaugos gavėjas gali turėti draudžiamų daiktų, darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Centro vadovą arba jo įgaliotą asmenį.

14. Centro darbuotojas, direktorius arba jo įgaliotas asmuo turi teisę prašyti mokinio/paslaugos gavėjo parodyti jo asmeninius daiktus. **Daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.**

15. **Jeigu mokinys/paslaugos gavėjas sutinka** parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Centro darbuotojai, vienas iš jų – Centro direktorius arba jo įgaliotas asmuo. Paaškęjus, kad mokinys/paslaugos gavėjas turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

16. **Jei mokinys/paslaugos gavėjas nesutinka** parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Centrą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

17. Kol atvyks dėl mokinio/paslaugų gavėjo daiktų patikrinimo iškviesti asmenys, **mokinys/paslaugos gavėjas turi būti prižiūrimas** Centro direktoriaus paskirto Centro darbuotojo.

V. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

18. Centro darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, **kai siekiama:**

18.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

18.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Centro darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

18.3. neleisti mokiniui/paslaugos gavėjui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

18.4. nutraukti mokinių/paslaugų gavėjų tarpusavio muštynes, jei jie nereaguoja į žodinius darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

18.5. nutraukti mokinio/paslaugos gavėjo veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

19. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp:

19.1. mokinių/paslaugų gavėjų gresiant potencialiam atviram jų konfliktui,

19.2. stovėjimo prieš mokinį/paslaugų gavėją, siekiant užkirsti kelią pavojingam jo elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei jis grasina iššokti, ar pan.),

19.3. vedimo paėmus už rankos, iki mokinio/paslaugos gavėjo sulaikymo, fiziškai apribojant jo veiksmus.

20. Mokinio/paslaugos gavėjo sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių/ paslaugų gavėjų muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio/paslaugų gavėjo save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol jis nurims, ir pan.).

21. Fizinis kontaktas su mokiniu/paslaugų gavėju yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

21.1. laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

21.2. vedant už rankos;

21.3. guodžiant;

21.4. mokinį;

21.5. padedant neįgaliam;

21.6. mokant groti instrumentu, šokti;

21.7. rodant, kaip atlikti fizinius pratimus;

21.8. rodant, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas veiklos procese naudojamas priemonės;

21.9. atliekant asmens higieną;

21.10. teikiant pirmąją pagalbą.

22. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio/paslaugos gavėjo atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

22.1. naudojami kaip bausmė;

22.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

22.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

22.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

23. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės gyvybei ir sveikatai.
24. Centro darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

VI. KONTEKSTO NEATITINKANČIO ELGESIO FIKSAVIMO IR VERTINIMO TVARKA

25. Fiksavimą inicijuoja mokytojas, socialinis darbuotojas, švietimo pagalbos specialistas, mokinio padėjėjas, individualios priežiūros darbuotojas pastebėjęs netinkamą elgesį.

Darbuotojas:

- 25.1. užtikrina mokinių ir darbuotojų saugumą;
 - 25.2. ramiai, aiškiai taiko sutartas prevencines ir intervencines priemones;
 - 25.3. po situacijos užpildo Nepageidaujamo elgesio fiksavimo formą (1 priedas);
 - 25.4. formą perduoda klasės auklėtojui, socialiniam darbuotojui ir švietimo pagalbos specialistui (psichologui ar socialiniam pedagogui).
26. Forma pildoma tą pačią dieną arba ne vėliau kaip kitą darbo dieną, jei situacija buvo sudėtinga.
- 26.1. Privalomi užfiksuoti duomenys:
- 26.1.1. data, laikas, vieta;
 - 26.1.2. dalyvavę asmenys (mokytojai, mokiniai, darbuotojai);
 - 26.1.3. kas vyko prieš netinkamą elgesį;
 - 26.1.4. koks buvo elgesys (konkretūs veiksmai);
 - 26.1.5. mokytojo reakcija, taikytos priemonės, mokinio reakcija;
 - 26.1.6. situacijos pasekmės ugdymo procesui;
 - 26.1.7. rekomendacijos ar pastabos dėl tolesnių veiksmų.
27. Klasės auklėtojas, socialinis darbuotojas, švietimo pagalbos specialistas (psichologas ar socialinis pedagogas) kartą per savaitę peržiūri gautą informaciją, stebi pasikartojančius veiksmus ir informuoja atsakingus darbuotojus.
28. Jei mokinio elgesys kartojasi arba darosi intensyvesnis – klausimas teikiamas VGK posėdžiui. Jeigu paslaugos gavėjo elgesys kartojasi - klausimas teikiamas administracijai.
29. VGK, administracija remdamasi sukauptais duomenimis: numato elgesio korekcijos veiksmų planą; sprendžia dėl IUPP ar jo koregavimo (mokinio atveju); planuoja pagalbos priemones ir atsakomybę; numato socialinių įgūdžių ugdymo, intervencijų ar specialistų pagalbos poreikį.
30. Už elgesio fiksavimo formų pildymą atsakingas kiekvienas situaciją matęs mokytojas, socialinis darbuotojas, švietimo pagalbos specialistas, mokinio padėjėjas.
- 30.1. Už formų surinkimą ir perdavimą švietimo pagalbos specialistams atsakingas klasės auklėtojas.
 - 30.2. Už duomenų analizę, elgesio planų rengimą ir pagalbos organizavimą atsakinga VGK ir koordinuojantis asmuo.
 - 30.3. Už Tvarkos laikymąsi ir jos priežiūrą atsakingas Centro direktorius.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Centras supažindina mokinius/paslaugų gavėjus (pasirašytinai) ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų (klasių tėvų susirinkimų metu) su šiomis rekomendacijomis;

32. Centro administracija įsipareigoja sudaryti mokytojams, socialiniams ir kitiems darbuotojams sąlygas lankytis seminaruose, kur bus mokoma, kaip taikyti fizines poveikio priemones.
33. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugniai ir operatyviai išnagrinėti administraciniuose pasitarimuose.
34. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Centras informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.
35. Šis aprašas galioja nuo jo patvirtinimo dienos ir privalomas visiems Centro darbuotojams, kurie su aprašu ar jo pakeitimais supažindinami DVS Kontoroje.
36. Darbuotojai, kurie neturi paskyrų DVS Kontoroje, supažindinami pasirašytinai.
-

NEPAGEIDAJAMO ELGESIO FIKSAVIMO FORMA

1. Data, laikas:

2. Vieta:

3. Situacijoje dalyvavo:

4. Kas vyko prieš elgesį (situacija, užduotis, kontekstas):

5. Mokinio elgesys (konkretūs veiksmai):

6. Taikytos priemonės ir mokinio reakcija:

7. Pasekmės ugdymo procesui:

8. Papildoma informacija / rekomendacijos:

Fiksavimą atliko:

Parašas:
